

Warszawa, dnia 14 listopada 2017 r.

**RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER ROZWOJU I FINANSÓW**

SP8.056.1.2017

Działając na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2004 r. o petycjach (Dz. U. 2017 r. poz. 1123), w związku ze złożoną przez Pana w interesie publicznym petycją z 30 sierpnia 2017 r., w sprawie wprowadzenia zmian przepisów dotyczących dopuszczenia do zawodu doradcy podatkowego, w zakresie warunków wpisu na listę doradców podatkowych (pkt 1) oraz przebiegu części ustnej egzaminu (pkt 2), informuję co następuje.

1. Przedmiotem petycji jest propozycja wprowadzenia regulacji umożliwiającej osobom posiadającym stopień doktora nauk prawnych lub nauk ekonomicznych i staż zatrudnienia traktowany na równi z praktyką zawodową wymaganą od kandydatów na doradców podatkowych, uzyskanie wpisu na listę doradców podatkowych bez konieczności przystąpienia do egzaminu na doradcę podatkowego.

Nabycie uprawnień do wykonywania zawodu doradcy podatkowego reguluje ustawa z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 794, z późn. zm.), której art. 6 ust. 1-3 określa warunki uzyskania wpisu na listę doradców podatkowych, wyróżniając trzy odrębne tryby nabycia uprawnień. Część warunków, których spełnienia wymaga się od kandydata, jest wspólna dla wszystkich procedur.

Art. 6 ust. 1 ww. ustawy określa podstawową procedurę uzyskania wpisu na listę doradców podatkowych, która wymaga od kandydata na doradcę podatkowego zdania dwuczęściowego egzaminu oraz odbycia 6-miesięcznej praktyki zawodowej.

Przepisy art. 6 ust. 2-3 ww. ustawy przewidują natomiast tryby szczególne wpisu na listę doradców podatkowych – niewymagające zdania egzaminu – pozwalające na wpis na listę także członków Państwowej Komisji Egzaminacyjnej do Spraw Doradztwa Podatkowego, osób posiadających stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych lub nauk ekonomicznych w zakresie prawa finansowego lub finansów oraz osób, które uzyskały decyzję o uznaniu kwalifikacji zawodowych nabytych w kraju UE.

Złożoność czynności doradztwa podatkowego, wykonywanych przez doradcę podatkowego, wymaga szerokiej wiedzy specjalistycznej, przede wszystkim w zakresie materialnego prawa podatkowego, procedur podatkowych oraz postępowania sądownoadministracyjnego. Stąd też, zasadniczo konieczne jest zweryfikowanie wiedzy w tym obszarze na egzaminie na doradcę podatkowego. Dopuszczenie – na zasadzie wyjątku – możliwości uzyskania uprawnień doradcy podatkowego bez konieczności zdania egzaminu – ze względu na konieczność zapewnienia wysokiej jakości usług – powinno ograniczać się do wąskiego zakresu, uzasadnionego wysoko sprofilowaną wiedzą kandydata.

Biorąc pod uwagę zakres czynności doradztwa podatkowego, stanowiących istotę zawodu doradcy podatkowego, które obejmują z jednej strony: udzielanie porad, opinii i wyjaśnień z zakresu m.in. obowiązków podatkowych oraz reprezentowanie przed organami

i sądami administracyjnymi w tym zakresie, jak też z drugiej strony: prowadzenie ksiąg rachunkowych i podatkowych oraz innych ewidencji do celów podatkowych, a także sporządzanie zeznań i deklaracji podatkowych, należy zauważyć, iż zawód doradcy podatkowego nie jest zawodem prawniczym, jak adwokat czy radca prawny, ale jest zawodem łączącym w sobie elementy zawodów prawniczych i zawodu biegłego rewidenta oraz księgowego. Łączenie przez zawód doradcy podatkowego cech zawodów prawniczych i rachunkowych, przejawia się także przyjęciem takich warunków wpisu na listę doradców podatkowych, które stanowią połączenie warunków przewidzianych w tych zawodach. Dopuszczalne jest co prawda wpisanie na listę doradców podatkowych osoby posiadającej tytuł doktora habilitowanego nauk prawnych lub ekonomicznych w zakresie prawa finansowego lub finansów, podobnie jak u adwokatów i radców prawnych, natomiast nie przewidziano niższych wymagań kwalifikacyjnych. Jednakże w przypadku doradców podatkowych bliższa wydaje się w tym zakresie analogia do zawodu biegłego rewidenta, gdzie z kolei brak jest możliwości uzyskania uprawnień biegłego rewidenta bez zdania egzaminów ani przez osoby posiadające tytuł doktora nauk ekonomicznych, ani przez osoby posiadające tytuł doktora habilitowanego tych nauk.

Podkreślenia wymaga także fakt, iż – ze względu na multidyscyplinarny charakter czynności wykonywanych przez doradcę podatkowego – niepozwalający na zrównanie tego zawodu z zawodami prawniczymi – adwokaci i radcowie prawni, chcąc uzyskać wpis na listę doradców podatkowych, obowiązani są zdać egzamin na doradcę podatkowego, zarówno jego część pisemną, jak i ustną.

Wreszcie należy podkreślić, że droga do uzyskania uprawnień doradcy podatkowego jest transparentna, a warunki uzyskania wpisu na listę są z góry określone. Wykaz pytań egzaminacyjnych jest publicznie dostępny dla każdego. Nie istnieją bariery w dostępie do zawodu, poza wykazaniem multidyscyplinarnej wiedzy w zakresie z góry określonym i jawnym. W szczególności, w historii egzaminów na doradcę podatkowego nie stosowano podejścia limitującego liczbę kandydatów mogących uzyskać uprawnienia. Zawsze stosowana była zasada osiągnięcia określonego z góry pułapu punktów.

Stąd też, w ocenie Ministra Rozwoju i Finansów brak jest obecnie podstaw do rozszerzenia katalogu przesłanek wpisu na listę doradców podatkowych – niewymagających zdania egzaminu – o osoby posiadające stopień doktora nauk prawnych lub nauk ekonomicznych.

2. Przedmiotem petycji jest propozycja wprowadzenia regulacji przewidującej rejestrację przebiegu części ustnej egzaminu.

Przebieg części ustnej egzaminu reguluje rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 listopada 2010 r. w sprawie Państwowej Komisji Egzaminacyjnej do Spraw Doradztwa Podatkowego i przeprowadzania egzaminu na doradcę podatkowego (t.j. Dz.U. 2016 r. poz 1972), które przewiduje, iż część ustna egzaminu polega na udzieleniu odpowiedzi na pytania zamieszczone w wylosowanym zestawie pytań składającym się z dziesięciu pytań, a skład egzaminacyjny ocenia odrębnie odpowiedzi na każde pytanie, przyznając ilość punktów wyrażoną pełną liczbą w skali od 0 do 6 punktów za każdą odpowiedź. Punkty sumuje się łącznie za wszystkie odpowiedzi na pytania. Warunkiem zdania części ustnej egzaminu jest uzyskanie co najmniej 70% maksymalnej liczby punktów. Wyniki części ustnej egzaminu ogłaszane są bezpośrednio po egzaminie.

Z uchwalonych dodatkowo przez Komisję Egzaminacyjną zasad przeprowadzania części ustnej egzaminu wynika, że kandydat po wylosowaniu pytania, ma czas (15 min.) na przygotowanie się do odpowiedzi, w tym zrobienie notatek ułatwiających udzielenie odpowiedzi (uchwała Komisji Egzaminacyjnej Nr 8/V/2011 z 11 stycznia 2011 r. w sprawie wytycznych Państwowej Komisji Egzaminacyjnej do Spraw Doradztwa Podatkowego dotyczących przeprowadzania części ustnej egzaminu na doradcę podatkowego).

Jak wynika z kolei z regulacji ustawy o doradztwie podatkowym dot. powołania i składu Komisji Egzaminacyjnej, odpowiedź kandydata oceniana jest przez sześciuosobowy skład egzaminacyjny, który stanowią członkowie Komisji, posiadający wiedzę i doświadczenie w zakresie objętym egzaminem na doradcę podatkowego.

Z ww. rozporządzenia wynika ponadto, że skład egzaminacyjny przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej wyznacza w sposób uwzględniający udział osób reprezentujących wszystkie grupy zawodowe, spośród osób powołanych w skład Komisji Egzaminacyjnej. Pozwala to zapewnić właściwy krąg osób posiadających wiedzę ekspercką niezbędną do weryfikacji odpowiedzi kandydata.

Biorąc pod uwagę powyższe, w ocenie Ministra Rozwoju i Finansów, obowiązująca procedura egzaminacyjna zapewnia wystarczającą niezależność i profesjonalizm, pozwalające na dokonanie rzetelnej i obiektywnej oceny wiedzy kandydata. Dodatkowo, zgodnie z ustawą o doradztwie podatkowym, egzamin ustny może być powtarzany w okresie roku od przystąpienia do części pisemnej egzaminu. Dodatkowo należy zauważyć - w celach porównawczych - że np. w przypadku zawodu biegłego rewidenta, którego przedstawiciele również są uprawnieni do wykonywania czynności doradztwa podatkowego, część ustna egzaminu dyplomowego nie jest rejestrowana. Wskazania wymaga, iż generalnie nie jest przyjęta praktyka rejestrowania przebiegu egzaminu ustnego, czego przykładem jest przede wszystkim egzamin maturalny – przeprowadzany na znacznie większą skalę niż egzamin na doradcę podatkowego.

Niezależnie od powyższego, zauważyć także należy, że wprowadzenie rejestracji przebiegu egzaminu ustnego wiązałoby się z koniecznością poniesienia kosztów zakupu urządzeń rejestrujących oraz nośników danych, na każdy egzamin ustny dla każdego kandydata (ok. 900 osób/rok) oraz stworzenia odpowiedniej infrastruktury technicznej i organizacyjnej. Niewątpliwie mogłoby to spowodować wzrost wysokości opłaty za egzamin na doradcę podatkowego, ze względu na większy koszt jego organizacji i przeprowadzenia. Dodatkowo, nie można pominąć także tego aspektu, że nagrywanie przebiegu egzaminu może być niekomfortowe dla niektórych kandydatów, co z kolei mogłoby – w ich ocenie – wpłynąć negatywnie na wynik ich egzaminu. Możliwe byłoby jednak rozważenie – przy okazji ewentualnej nowelizacji ustawy o doradztwie podatkowym – wprowadzenia rejestracji egzaminu jedynie na żądanie kandydata. Zagadnienie to zostałoby wówczas poddane konsultacjom publicznym.

Odnosząc się z kolei do Pana propozycji zamiany egzaminu ustnego na pisemny, polegający na udzieleniu pisemnej odpowiedzi na pytania otwarte, wskazać należy, iż nie przewiduje się rezygnacji z przeprowadzania egzaminu ustnego. Egzamin ustny pozwala na sprawdzenie innych umiejętności i predyspozycji kandydatów na doradców podatkowych, niż te które weryfikowane są na egzaminie pisemnym. Wykonywanie zawodu doradcy podatkowego wiąże się m.in. z reprezentowaniem podatników w postępowaniu przed organami podatkowymi i sądami administracyjnymi, gdzie wymagane jest ustne prezentowanie stanowiska. Często konieczne są także rozmowy i ustne wyjaśnianie klientom kwestii ich interesujących. Niezbędne są zatem – dla profesjonalnego wykonywania zawodu doradcy podatkowego – umiejętności wykazywane w trakcie części ustnej egzaminu.

Zapowiadania Ministra Rozwoju i Finansów
Dyrektor
Departamentu Systemów Podatkowych
Filip Świtała